

Otázky a odpovědi: Pomoc vojáků při povodních

24.9.2024 - | Armáda ČR

1. Je armáda součástí integrovaného záchranného systému?

Integrovaný záchranný systém tvoří základní a ostatní složky. **Základními složkami** integrovaného záchranného systému jsou:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, a
- Policie České republiky.

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou **vyčleněné síly a prostředky**:

- ozbrojených sil – **Armáda České republiky**,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

2. Kdo může žádat o pomoc vojáky při živelných a jiných pohromách?

Armádu může požádat o pomoc hned několik autorit v závislosti na situaci a rozsahu povodní. Jinými slovy, aby nedocházelo ke ztrátě drahocenného času pro záchranu lidí a majetku různými schvalovacími procesy, může se na vojáky obrátit přímo ten, kdo je nejbližší ohrožení a potřebuje urgentně pomoc vojáků.

V případě povodní jsou to především:

- **Starosta obce** – který může v případě bezprostředního ohrožení požádat o pomoc armádu, zejména pokud je situace lokální a vyžaduje rychlou reakci.

Například se tak stalo už v pátek 13. září, kdy starosta města Strakonice požádal velitele místní posádky, 25. protiletadlového pluku, o pomoc 20 vojáků s pytlováním.

- **Hejtman kraje** – Může požádat o pomoc armády v rámci svého kraje, pokud je situace kritická a vyžaduje okamžitou reakci.

Například hejtman Olomouckého kraje požádal 15. září o 12 vojáků se šesti nákladními vozidly T-815 k odstraňování stromů, které bránily průtoku vody. Následně podal spolu s hejtmanem Moravskoslezského kraje celkem 30 požadavků cestou Národního operačního informačního střediska (NOPIS) Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru.

- **Vláda** – je-li ohrožena **podstatná část území ČR**, může rozhodnout o nasazení armády na pomoc při povodních. Zejména pokud je situace rozsáhlá a vyžaduje koordinovanou celostátní

reakci.

Povodně způsobily značné škody na území dvou krajů, a proto vláda ČR rozhodla v pondělí 16. září o nasazení 2000 vojáků k likvidaci následků povodní.

Nasazení armády je vždy koordinováno s integrovaným záchranným systémem, kde hlavní roli hrají hasiči, kteří zpravidla vedou zásahy při povodních.

3. Co je to Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Ministerstvem vnitra - generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky (GŘ HZS ČR) a Ministerstvem obrany - Generálním štábem Armády České republiky (GŠ AČR)?

Zmíněná dohoda mezi hasiči a armádou definuje, které síly a prostředky jsou armádou vyčleněny a zařazeny do Ústředního poplachového plánu integrovaného záchranného systému (IZS). Dále také stanovuje způsob vyžadování sil a prostředků AČR k záchranným a likvidačním pracím a okruh osob oprávněných tuto pomoc vyžadovat. Dohoda pamatuje i na přehled sil a prostředků AČR vyčleněných ve prospěch IZS:

- Odřady pro nouzové ubytování
- Odřady pro evakuaci a humanitární pomoc
- Odřady pro pomoc technikou
- Odřady pro zabezpečování sjízdnosti
- Odřady pro terénní a zemní práce
- Odřady pro průzkum a detekci látek CBRN
- Odřady pro dekontaminaci techniky
- Odřady pro dekontaminaci osob
- Zdravotnické odřady
- Veterinární odřady
- Letecké síly a prostředky pro záchranné práce

Ještě před začátkem povodní tak byly připraveny pomoci IZS dva odřady ženistů s technikou nebo vrtulníky.

Zásady vyžadování a nasazování sil a prostředků AČR

Použití armády k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy je možné na základě zákona o ozbrojených silách České republiky.

K nasazení armády **dochází, pokud** příslušné úřady **nemohou vlastními silami** zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy.

V případě, že by nasazení sil a prostředků AČR ohrozilo plnění základního úkolu ozbrojených sil, může být nasazení těchto sil a prostředků odmítnuto.

Pokud je ohrožena **podstatná část území ČR**, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě **vláda České republiky**.

Síly a prostředky Armády České republiky lze poskytnout:

- **na plánovanou pomoc** na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku IZS, a to pouze na žádost operačním informačním střediskem (OPIS) Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru (GŘ HZS). O rozsahu poskytnutí pomoci rozhoduje velitel Velitelství pro operace AČR (v jeho nepřítomnosti velící generál), který následně informuje

náčelníka Generálního štábu AČR a ten pak ministryni obrany ČR.

- **na ostatní pomoc** složkám IZS na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra při provádění záchranných a likvidačních prací. O nasazení vojáků s technikou na základě delegované pravomoci rozhodne velitel Velitelství pro operace AČR, který následně informuje náčelníka Generálního štábu AČR a ten pak ministryni obrany ČR.
- Ostatní pomoci se rozumí nasazení vojáků s technikou pro potřebu složek IZS. Tyto síly a prostředky **nejsou deklarovány v Dohodě o pomoci na vyžádání** a nejsou zahrnuty ani v **Ústředním poplachovém plánu** nebo poplachových plánech IZS krajů.

4. Kdy se aktivovala armáda a kdy byla připravená k nasazení na pomoc IZS?

Armáda České republiky monitorovala povodňovou situaci od samotného začátku. Příslušníci Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu v Dobrušce od první výstrahy analyzovali a prováděli modely dopadů počasí a změn trénu. Geodetické skupiny sdílely své poznatky s civilními kolegy. Poskytovali informace Velitelství pro operace o budoucím vývoji a vlivu hydrometeorologických podmínek a s využitím moderních nástrojů geografických informačních systémů.

13. září náčelník Generálního štábu AČR uvedl do pohotovosti jednotky, které jsou součástí ostatních složek IZS a doplnil je o 15. ženijní pluk a hasičského jednotky. O den později zaktivoval Operační centrum na Velitelství pro operace, které má na starost plánování a řízení nasazení sil a prostředků AČR.

13. září byli nasazeni první vojáci na žádost starosty, o dva dny později na žádost hejtmána v Olomouckém kraji. Vláda 16. září přijala nařízení o nasazení až 2 000 vojáků k likvidaci následků povodně.

5. Jak může být armáda povolána?

Použití armády k záchranným pracím mohou vyžadovat hejtmáni krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u náčelníka Generálního štábu AČR, který rozhoduje o jejím nasazení.

Starostové postižených obcí v případě bezprostředního ohrožení **žádají napřímo** nejbližšího velitele posádky.

Hejtmáni svolávají krajský krizový štáb a buď cestou **ředitele krajského vojenského velitelství** nebo **KOPISu** (Krajské operační informační středisko) žádá přímo náčelníka Generálního štábu AČR.

Je-li ohrožena podstatná část území České republiky, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě **vláda**.

Po rozhodnutí vlády o použití armády k záchranným pracím nebo k likvidaci následků pohromy zřídí náčelník Generálního štábu AČR **Operační centrum Velitelství pro operace**, které řídí a koordinuje činnost nasazených vojenských útvarů a vojenských zařízení. K monitorování pohromy a k monitorování radiační a chemické situace na určeném území může náčelník generálního štábu vyčlenit vojenská letadla.

6. Na jak dlouho může být armáda povolána?

Dokud je to zapotřebí. Odvolání jednotek na žádost starosty, hejtmána anebo podle nařízení vlády.

